

Eesti ning Suurbritannia ja

Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik

1918 – 2006

- Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriik on olnud Eesti suveräänsuse ja arengu järjekindel toetaja.
- Riikidevaheliste suhete algusajaks võib lugeda Eesti Vabadussõja perioodi, kui Suurbritannia saatis Eesti rannikut kindlustama mereväeskaadri kontradmiral sir Edwin Alexander-Sinclairi juhtimisel.
- Kuninglik Merevägi osales Eesti Vabadussõjas mitmetes Läänemere operatsioonides, kaotades hukkunutena 112 sõdurit ja ohvitseri.
- Eesti Vabariigi iseseisvuse eest langenud Briti meremehed on maetud Tallinna Sõjaväe kalmistule, Naissaarele ja Vaindloo saarele.
- 1994. aastal autasustas kuninganna Elizabeth II Briti Impeeriumi au liikme ordeniga kalmistu komandant Linda Soomret, kel õnnestus okupatsiooniaastail Nõukogude võimu kiuste säilitada Briti meremeeste hauad.
- Tallinna vanalinnas asuvas Püha Vaimu kirikus on mälestustahvlid Briti kodanikest Eesti vabadusristi kavaleridele ja Eesti Vabadussõjas langenud Briti meremeestele. Samaväärne mälestustahvel avati 2005. aastal ka Inglismaal Portsmouthi katedraalis.
- Suurbritannia tunnustas Eesti iseseisvust 26. jaanuaril 1921. aastal. Suurbritannia ei ole kunagi tunnustanud Nõukogude Liidu okupatsiooni Eestis.
- Aastatel 1919–1989 asus Eesti saatkond Londonis aadressil 167 Queen's Gate, jätkates tööd ka Nõukogude okupatsiooni aastail. Vaatamata Moskva pidevatele nõudmistele ei andnud Suurbritannia Eesti saatkonna hoonet kunagi üle, teatades, et on "selle aadressi ära kaotanud".
- Sõdadevahelisel perioodil oli Suurbritannia Eesti suurim kaubanduspartner – 30% kogu ekspordist läks Briti saartele. Peamised ekspordiartiklid olid munad ja peekon.
- 1934. aastal kirjutasid EV kaitseminister ja Inglise firma Vickers & Armstrongs Ltd. alla lepingule kahe allveelaeva ehitamiseks Eesti sõjaväele maksumusega 360 000 Inglise naela. 1936. aastal ristiti laevad "Lembit" ja "Kalev" ning lasti vette. Enne II maailmasõda olid Suurbritannias valmistatud „Kalev” ja „Lembit” Eesti kardetavaimad sõjalaevad. Auväärse ees "Lembit" seisab praegu Lennusadamas ja on muuseumina kõigile avatud.
- Suurbritannia taastunnustas Eesti iseseisvust 27. augustil 1991. 1992. aasta juulis taastas Suurbritannia viisavaba piiriületusreeži Eestiga, olles sellega esimene Euroopa Liidu liikmesriik, mis kinnitas II maailmasõja eelsel ajal Eesti Vabariigiga sõlmitud lepingute kehtivust.
- Alates taasiseseisvumisest on Eestit külastanud Ühendkuningriigi kuningakoja liikmed Yorki hertsog prints Andrew (mai 1998) ja Walesi prints Charles (november 2001).

Briti meremeeste haudad Tallinna Sõjaväekalmistul. The graves of British seamen at Tallinn Military Cemetery

Allveelaevad „Kalev” ja „Lembit” Pärnu sadamas. August 1937. The submarines Kalev and Lembit at the port of Pärnu. August 1937.

- 2005. aastal külastas Eestit peaminister Tony Blair. Ka mitmed Eesti kõrgeid riigitegelased on korduvalt külastanud Ühendkuningriiki.
- Alates 2004. aastast on Suurbritannia ja Eesti partnerid Euroopa Liidus ja NATO-s. Suurim kaitsekoostöö projekt Suurbritanniaga toimub hetkel Afganistanis Helmandi provintsis, kus Eesti kaitsevägeüksused ning Eesti Vabariigi tsiviil-esindaja osalevad provintsi ülesehitusmeeskonna töös.
- 14. septembril 2006. aastal sõlmisid Eesti ja Suurbritannia lepingu kolme Sandown-klassi miinitõrjelaeva hankeks maksumusega ligi 800 miljonit krooni (34,5 miljonit Inglise naela). Esimene laev, mis jõuab Eestisse 2007. aastal, saab nimeks ENS Admiral Cowan, Eesti Vabadussõjas võidelnud Briti kontr-admiral Walter Cowani järgi.
- 2005. aastal oli Suurbritannia Eestile tähtsuset 8. kaubanduspartner, moodustades 2,8% kogu Eesti kaubavahetusest. Peamiseks ekspordiartikliks on puit ja puidutooted.
- Suurbritannia firmad on teinud Eestisse otseinvesteeringuid 2,8 miljardi krooni ulatuses. Eestis tegutseb 387 Briti osalusega firmat.
- Suurbritannia sihtasutused on toetanud Eesti kunsti, kultuuri ja teadustööd. British Healdy Trust on aidanud restaureerida Tallinna Püha Vaimu kirikut, kus toimuvad ka ingliskeelsed jumalateenistused. WellCome Trust on rahastanud Eesti teadustööd molekulaarbioloogia ja geenitehnoloogia valas.
- 2002. aastal asutati Briti-Eesti Assotsiatsioon (BEST), mis ühendab Eestist huvitatud Briti ühiskonna liikmeid. BEST annab välja ajakirja "Lennuk".
- Esimesele eestlaste organisatsioonile Inglismaal, Londoni Eesti Seltsile pandi alus 7. juulil 1921. aastal.
- Eesti Evangeelse Luteri kiriku Londoni kogudus asutati juulis 1946. aastal ja see tegutseb siiani Püha Anne ja Agnese kirikus.
- Suurimad Eesti kogukonna keskused Suurbritannias on Bradfordi Eesti Kodu (asutatud 1956), Londoni Eesti Maja (1957) ja Leicesteri Eesti Maja (1960). Väiksemad keskused asuvad Nottinghamis, Manchesteris, Cardiffis Walesis ning Šotimaal.
- Suurbritannias esitatakse tihti Eesti heliloojate töid. Arvo Pärt ja Erkki-Sven Tüür on Briti süvamuusika edetabelites. Eesti dirigendid Neeme Järvi, Paavo Järvi ja Olari Elts on töötanud mitme nimeka Briti sümfooniaorkestriga.
- Märtsis 2006 andis BBC Music Magazine maineka heliplaatide auhinna orkestrimuusika kategoorias eesti interpreetidele dirigent Paavo Järvi, ERSO, tütarlastekoori Ellerhein ja Eesti Rahvusmeeskoori koostööna valminud heliplaadile "Peer Gynt".
- Toomas Edur ja Age Oks on Suurbritannias tunnustatud balletitantsijad, kes on aastaid soleerinud Inglise Rahvusballeti laval.
- Eesti rahvuskoondise esiväravaht Mart Poom on mänginud Inglise jalgpalliklubides – FC Portsmouth, FC Derby County, FC Sunderland ja alates 2005. aastast kaitseb Londoni Arsenalis väravat.
- Eesti kirjanike romaanide tõlgetest inglise keelde viimastel aastatel on pärvinud erilise tähelepanu Jaan Krossi romaan "Paigallend". Viimase kohta on Briti tuntumaid kaasageiseid kirjanikke Doris Lessing kirjutanud: "Romaan on autobiograafiline sel määral, mil tema kangelas elu on mõjutanud sõda ja poliitika. Taas on meil loo keskmes hiilgav tegelaskuju, kes oma loomuse tõttu satub paratamatult sündmuste laineharjale."

"Kas ka teil on kolm lõvi?" Yorki hertsog prints Andrew ja President Lennart Meri. Mai 1998. "So you also have three lions?" Prince Andrew, Duke of York, and Estonian President Lennart Meri. May 1998.

Age Oks ja Toomas Edur P. Tšaikovski balletis "Uinuv kaunitar". Rahvusoper Estonia, veebruar 2002. Agnes Oaks and Thomas Edur in Tchaikovsky's Sleeping Beauty. The Estonian National Opera, February 2002.

Eesti esiväravaht Mart Poom kaitseb alates 2005. aastast Londoni Arsenalis väravat. Estonia's first-string goaltender Mart Poom from 2005 plays for London's Arsenal.

Estonia and the United Kingdom

of Great Britain and

Northern Ireland

1918–2006

- The United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland has been a consistent supporter of the sovereignty and development of Estonia.
- For all intents and purposes, relations between the countries began during the period of the War of Independence, when United Kingdom sent a Royal Navy fleet led by Rear-Admiral Sir Edwin Alexander-Sinclair to keep the Baltic sea lanes open off the Estonian coast.
- The Royal Navy took part in a number of Baltic Sea operations during the War of Independence, with losses of 112 enlisted men and officers.
- The British seamen who fell for Estonian independence are buried at Tallinn Military Cemetery and on the islands of Naissaar and Vaindloo.
- In 1994, Queen Elizabeth II honoured the commander of the cemetery, Linda Soomre, with an M.B.E. for managing to preserve the graves of the British troops through the occupation years despite pressure from the Soviet authorities.
- The Holy Spirit Church in Tallinn's Old Town houses memorial plaques to British bearers of the Estonian cross of liberty and British seamen who lost their lives in the War of Independence. A similar memorial plaque was opened in 2005 at Portsmouth cathedral in England.
- The United Kingdom recognized Estonia's independence on 26 January 1921. The United Kingdom never recognized the Soviet occupation of Estonia.
- From 1919-1989, Estonia's Embassy in London was located at 167 Queen's Gate, and continued operating during the years of the Soviet occupation. Despite demands from Moscow, the United Kingdom never relinquished the Estonian embassy building, using the pretext that it had "lost that address".
- In the interwar years, the United Kingdom was Estonia's biggest trading partner. Thirty per cent of total export went to the British Isles. The primary export articles were eggs and bacon.
- In 1934, the Estonian defence minister and the English firm Vickers & Armstrongs Ltd signed an agreement on the construction of two submarines for the Estonian navy, costing 360,000 pounds sterling. In 1936, the *Lembit* and the *Kalev* were christened and had their maiden voyage. They were Estonia's most feared warships before World War II. *Lembit*, now of venerable age, is docked at the Lennusadam Port and is open to the public as a museum.
- The United Kingdom re-recognized Estonia's independence on 27 August 1991. In July 1992, the United Kingdom reinstated visa freedom with Estonia, becoming the first European Union member state to revalidate a treaty in force with the Republic of Estonia before World War II.
- Since it regained independence, Estonia has been visited by several members of the British royal family, including: Prince Andrew, Duke of York (May 1998) and HRH Prince Charles, the Prince of Wales (November 2001).

Mälestustabel Püha Vaimu kirikus Eesti Vabadussõjas hukkenud Briti meremeestele. A memorial plaque the Holy Spirit Church honours British seamen who fell in the Estonian War of Independence.

Peaminister Mart Laar tutvustab Walesi prints Charles'le Eesti E-valitsust. November 2001. Estonian Prime Minister Mart Laar introduces the finer points of Estonia's e-government to Prince Charles, the Prince of Wales. November 2001.

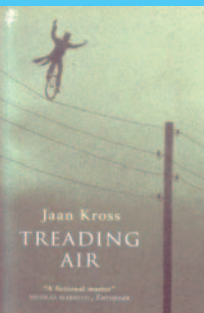
- In 2005, Prime Minister Tony Blair visited Estonia. Many senior Estonian state officials have made repeated visits to the United Kingdom.
- Since 2004, the United Kingdom and Estonia have been partners in the European Union and NATO. The largest defence cooperation project with the United Kingdom is currently taking place in Helmand province in Afghanistan, where Estonian defence forces units and a civilian representative from Estonia serve on the team in charge of reconstruction in the province.
- On 14 September 2006, Estonia and the United Kingdom signed an agreement on the procurement of three SANDOWN class minehunters with a cost of nearly 800 million kroons (€34.5 million). The first ship, due to arrive in Estonia in 2007, will be christened the ENS *Admiral Cowan* in honour of the British commander who took part in the War of Independence.
- In 2005, the United Kingdom was Estonia's 8th trading partner, making up 2.8% of Estonia's total trade. The primary articles are wood and wood products.
- British firms have made direct investments in Estonia totalling 2.8 billion kroons. There are 387 firms with British share capital active in Estonia.
- British foundations have supported Estonian art, culture and research. The British Healdy Trust has helped to restore Tallinn's Holy Spirit Church, which is also the site of English-language services. WellCome Trust has funded Estonian research in the field of molecular and genetic technology.
- In 2002, the British Estonian Association (BEST) was founded, uniting members of British society interested in the Baltic States. BEST publishes the magazine Lennuk.
- The first Estonian organization in England, the London Estonian Society, was established on 7 July 1921.
- The London congregation of the Estonian Evangelical Church was founded in July 1946 and still operates today out of Church of St. Anne and Agnes.
- The largest Estonian community centres in the United Kingdom are the Bradford Estonian Home (founded 1956), the London Estonian House (1957) and Leicester Estonian House (1960). Smaller centres are located in Nottingham, Manchester, Cardiff in Wales and in Scotland.
- The work of Estonian composers is often performed in the United Kingdom. In Britain, Arvo Pärt and Erkki-Sven Tüür are considered leading lights in modern classical music. The Estonian conductors Neeme Järvi, Paavo Järvi and Olari Elts have worked with a number of renowned British symphony orchestras.
- In March 2006, BBC Music Magazine gave out its coveted award in the orchestral music recording category to Estonians: a recording of Peer Gynt which was a collaboration between conductor Paavo Järvi, the Estonian National Symphony Orchestra, the girls choir Ellerhein and the Estonian National Male Choir.
- Agnes Oaks and Thomas Edur are feted ballet dancers in Britain, having performed on the stage of the English National Ballet for years.
- The Estonian national team's top-string goaltender Mart Poom has played for English clubs: Portsmouth, Derby County, Sunderland and from 2005, Arsenal.
- Of recent English translations of Estonian novels, Jaan Kross's *Treading Air* has won special acclaim. One of Britain's best-known contemporary writers, Doris Lessing, has written: "The novel is autobiographical to the extent that the hero's life is determined by war and politics. Again we have as a focus a brilliant original whose nature makes it inevitable that he has to surf on the crest of events."

Suurbritannia peaminister Tony Blair ja Eesti peaminister Andrus Ansip Tallinnas. 1. detsember 2005. British Prime Minister Tony Blair and Estonian Prime Minister Andrus Ansip in Tallinn. 1 December 2005.

Sandown-klassi miinitõrjelaevad Sandown-class minehunters

Jaan Krossi raamat "Paigallend" inglise keeles. Treading Air, by Estonian novelist Jaan Kross.

Her Majesty Queen Elizabeth II

Tema Majesteet kuninganna Elizabeth II
ja Tema Kuninglik Kõrgus prints Philip Buckinghami palee rõdul.
Her Majesty Queen Elizabeth II and Duke of Edinburgh on Buckingham Palace balcony.

- The Queen was born on 21 April 1926.
- She was christened Elizabeth Alexandra Mary.
- Elizabeth II acceded to the throne on 6 February 1952, and her Coronation took place in London on 2 June 1953.
- Queen Elizabeth II is the fortieth monarch since William the Conqueror obtained the crown of England.
- On 20 November 1947, the then Princess Elizabeth married Lieutenant Philip Mountbatten who was created Duke of Edinburgh upon their marriage.
- The Royal couple have four children: Prince Charles, now The Prince of Wales, Heir apparent to the throne, was born in 1948, and his sister, Princess Anne, now The Princess Royal, in 1948. Prince Andrew, now The Duke of York, followed in 1960 and Prince Edward, The Earl of Wessex, in 1964. They have 7 grandchildren, and 30 godchildren.
- By the time she visits Estonia, the Queen will have made more than 80 State Visits to more than 130 countries. Elizabeth II is the first British monarch to visit Estonia.
- The full title of Elizabeth II is "Elizabeth the Second, by the Grace of God, of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland and of Her other Realms and Territories Queen, Head of the Commonwealth, Defender of the Faith".
- As Sovereign, Her Majesty is head of the Navy, Army and Air Force of Britain. During the Second World War, she served in the Auxiliary Territorial Services, becoming a fully qualified driver.
- Elizabeth II is the head of the Commonwealth. She is the world's only monarch who is the head of state of more than one independent nation. She is head of state of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, Canada, Australia, New Zealand, Jamaica, Barbados, Bahamas, Grenada, Papua New Guinea, the Solomon Islands, Tuvalu, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, Antigua and Barbuda, Belize and Saint Kitts and Nevis.
- Her Majesty takes a keen and highly knowledgeable interest in horses, riding, photography and dogs, especially corgis. The Queen has owned more than 30 corgis during her reign.

The State Visit of Her Majesty, Queen Elizabeth II and HRH Prince Philip, The Duke of Edinburgh to Estonia 19–20 October 2006

Tema Majesteedi, kuninganna Elizabeth II ja Tema Kuningliku Kõrguse prints Philipi, Edinburghi hertsogi riigivisiit Eesti Vabariiki 19.–20. oktoobril 2006

Tema Majesteet kuninganna Elizabeth II

Neli portreed Tema Majesteedist kuningannast Elizabeth II,
mille autor on poeg prints Andrew.
A set of four portraits of Her Majesty Queen Elizabeth II
taken by her son HRH Prince Andrew.

- Kuninganna sündis 21. aprillil 1926.
- Tema nimeks sai Elizabeth Alexandra Mary Windsor.
- Elizabeth II asus troonile 6. veebruaril 1952, kroonimispidustused leidsid aset Londonis 2. juunil 1953.
- Elizabeth II on neljakümnes Inglismaa monarh alates William Vallutajast (1066–1087).
- 20. novembril 1947 abiellus toona veel printsess Elizabeth Kreeka ja Taani printsi Philipiga, kellele anti Edinburghi hertsogi tiitel.
- Kuninglikul paaril on neli last: 1948. aastal sündinud tulevane troonipärija, Walesi prints Charles; printsess Anne (1950); Yorki hertsog prints Andrew (1960) ja Wessexi krahv prints Edward (1964); 7 lapselast ja 30 ristilast.
- Elizabeth II on teinud üle 80 riigivisiidi enam kui 130 riiki ning ta on esimene Briti monarh, kes külastab Eesti Vabariiki.
- Elizabeth II ametlik tiitel on "Jumala armust Elizabeth Teine, Suurbritannia ja Põhja-Dirimaa ning tema teiste valduste ja territooriumide Kuninganna, Rahvaste Ühenduse juht, usu kaitsja".
- Kuninganna on Briti kaitsejõudude kõrgeim juht. Teise maailmasõja ajal teenis ta Territoriaalses Abiteenistuses, kus omandas autojuhi oskused.
- Elizabeth II on Rahvaste Ühenduse pea. Ta on maailma ainus monarh, kes on samal ajal rohkem kui ühe iseseisva riigi pea. Ta on Suurbritannia ja Põhja-Dirimaa Ühendkuningriigi, Kanada, Austraalia, Uus-Meremaa, Jamaica, Barbados, Bahama, Grenada, Paapua Uus-Guinea, Saalomoni Saarte, Tuvalu, Saint Lucia, Saint Vincenti ja Grenadiinide, Antigua ja Barbuda, Belize'i ning Saint Kittsi ja Neuse riigipea.
- Tema huvialad on hobusekasvatus, ratsutamine, fotograafia ja koerad; eriti südamelähedased on talle Pembroke'i Walesi korgid, keda tal on olnud üle kolmekümne.